

25.3.2021

POIKKEUSLUPAHAKEMUKSEN HYVÄKSYMINEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOL- LON RAKENNUSINVESTOINTIIN

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä rakennusinvestointia koskevaa poikkeuslupaa psykiatrian uudisrakennushankkeeseen. Tilat tulevat sairaanhoitopiirin omistukseen. Tavoitteena on ottaa uudet tilat käyttöön vuonna 2024.

Hankkeessa rakennetaan Turun yliopistollisen keskussairaalan kampukselle rakennus psykiatrialle. Psykiatrian nykyiset tilat ovat hajallaan ympäri maakuntaa. Vuodeosastohoitoa järjestetään tällä hetkellä kolmella eri paikkakunnalla ja viidessä eri kiinteistössä (Salo, Turun Mäntymäen alue ja Tyksin kantasairaalan alue), 13 vuodeosastolla joissa on yhteensä 193 sairaansijaa. Tilat ovat toiminnallisesti ja teknillisesti täysin vanhentuneita ja niissä on ollut sisäilmaongelmia. Päivystysarviot tehdään lainsäädännön edellyttämällä tavalla keskitetysti somaattisen päivystyksen yhteydessä, mikä on merkinnyt päivystyspotilaan siirtoja Salon ja Turun välillä. Toimialueella on nykyisin 58 eri avohoidon yksikköä, jotka toimivat 26 eri kiinteistössä. Alueella on pitkiä hoitonoja ja yksittäisissä yksiköissä lakisääteiset hoitoon pääsyn määrääjat ylittävät.

Psykiatrisen hoitojärjestelmän keskeinen kehityssuunta on avohoitokeskeisyyden lisääminen. Vuodeosastoja tarvitaan vähemmän, jolloin ne on tarkoituksenmukaista keskittää yhteen paikkaan.

Poikkeuslupahakemus koskee hankkeen ensimmäistä vaihetta. Uudisrakennukseen siirtyvän toiminnan osalta on laadittu tarkennettu toiminnallinen suunnitelma ja sen vaatima huonetilaohjelma. Ensimmäisessä vaiheessa osasto- ja avohoidon integraatio toteutuu neljän vastuualueen osalta; psykoosi, mielialahäiriö, vanhuspsykiatria ja lastenpsykiatria, käsittäen yhteensä 8 osastoa ja 112 sairaansijaa. Ensimmäisen vaiheen ulkopuolelle jää kaksi psykoosi kuntoutusosastoa, yksi nuorisopsykiatrian osasto ja yksi akuuttipsykiatrian osasto, yhteensä 4 osastoa ja 68 sairaansijaa sekä suuri osa aikuisten ja lasten avohoitokäynneistä.

Investointi pienentää sairaansijamäärää ensimmäisessä vaiheessa noin 10 %:lla. Synergiaetuja syntyy mm. erillään olevan psykiatrisen sairaalatoiminnan siirtymisestä keskussairaalan yhteyteen, psykiatrisen avohoidon palvelujen järjestämisestä keskitetympin, integraation syventämisestä ja toiminnallisesta yhteistyöstä samoissa tiloissa toimivien muiden toimijoiden kanssa. Ensimmäisen vaiheen myötä voidaan luopua Halikon sairaalan käytöstä kokonaan, ja ensimmäisen vaiheen ulkopuolelle jäävien toimintojen osalta toimintaa keskitetään Mäntymäen ja Tyksin Kantasairaalan alueille.

Taloudelliset vaikutukset

Hankkeen kustannukset ovat 59,935 miljoonaa euroa (Haahtela-indeksi 97,0 / 5.2020). Hankkeen bruttoala on 20 949 brm² ja alustavan huonetilaohjelman mukainen hyötyala 9 545 hym². Tavoitetalaskelman mukaiseksi neliöhinnaksi muodostuu 2 861 e/brm².

Nykyiset tilakulut ovat 6,3 miljoonaa euroa vuodessa, joista ulkoisia vuokria 3,1 miljoonaa euroa ja sisäisiä 3,2 miljoonaa euroa. Ensimmäisen vaiheen investoinnista syntyvä pääomakustannus on noin 3,1 miljoonaa euroa vuodessa laskettuna 30 vuoden pitoajalla ja 2 % korkokannalla. Ensimmäisen vaiheen valmistuessa ulkoiset vuokratulot vähenevät noin 0,95 miljoonalla eurolla.

Investoinnista aiheutuvan lisäkulun vastineeksi hankkeella saavutetaan ensimmäisessä vaiheessa tapahtuvan toimintojen keskittämisen myötä hyötyjä henkilöstöressurssien käytössä. Nämä hyödyt liittyvät mm. päivystysrinkien määrään (4 htv), erityistyöntekijöiden työn tehostamiseen (4 htv), lähiesimiesten pienempään määrään (3 htv), osastohoidon vähentämiseen (13 htv), tukipalveluihin (3 htv) sekä potilaskuljetusten vähenemiseen (0,1 milj. euroa). Vaikeammin todennettavissa olevia hyötyjä arvioidaan lisäksi syntyvän lisäksi pienemmästä vuokralääkäritarpeesta, konsultointimahdollisuuksien paranemisesta sekä osastofarmasian käyttöönotosta, mikä säästää hoitajien työaika osastoilla.

Hakijan ilmoituksen mukaan hankkeen myötä ei odoteta syntyvän varsinaisia kustannussäästöjä, vaan toiminnallisilla muutoksilla kyetään entisellä resurssilla hoitamaan suurempi määrä potilaita mm. edellä kuvatun avohoidon lisäämisen myötä, mikä ilmenee parantuneena tuottavuutena millä voidaan vastata lain edellyttämiin vaateisiin hoitoon pääsyn osalta. Kokonaisuutena voidaan arvioida, että ottaen huomioon ulkopuolisten vuokrien väheneminen ja ensimmäisen vaiheen mahdollistamat henkilöstön käyttöön liittyvät toiminnalliset hyödyt (27 htv), on hankkeen toteuttaminen myös kustannusnäkökulmasta perusteltua.

Lainsäädäntö

Laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta (548/2016) tuli voimaan 1.7.2016. Lakia on viimeksi muutettu 29.10.2020 (729/2020). Lain voimassaoloa on jatkettu 31.12.2025 saakka.

Lain 4 pykälän 1 momentin mukaan kunta tai kuntayhtymä ei saa tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin kohdistuvia investointeja koskevia sitoumuksia, joiden kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa. Saman pykälän 2 momentin mukaan kunta tai kuntayhtymä voi hakea poikkeuslupaa 1 momentissa tarkoitettua investointia koskevan sitoumuksen tekemiseksi. Saman pykälän 3 momentin mukaan mitä edellä säädetään investoinneista, sovelletaan myös sellaiseen vuokra- tai muuna käyttöoikeussopimuksena toteutettavaan rakennuksiin kohdistuvaan investointiin, jonka arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa. Jos kunta tai kuntayhtymä on saanut tällaiseen investointiin 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupaa, ei tässä poikkeusluvassa tarkoitettua investointia koskevaan sopimukseen sovelleta 3 pykälää.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää poikkeuslupaa, jos investointi on palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen.

Ehdotus Puolletaan poikkeuslupaa myöntämistä.

Perustelut Investointi on alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen. Hankkeessa on huomioitu alueen väestökehitys ja palvelutarve. Hanke mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja sillä voidaan vastata hoitoon pääsyä koskeviin lakisääteisiin vaateisiin. Hankkeen avulla saadaan asianmukaiset tilat potilaille ja henkilöstölle.

